

واکاوی تجربه زیسته مشاوران مدارس شهر اصفهان در زمینه پیشرفت تحصیلی دانش آموزان پسر مقطع متوسطه اول در دوران پسا کرونا

محمدرضا درستکار سیانی (نویسنده مسوول)^۱، مهدی شفیعی ورزشی^۲ محمدرضا نظریان^۳ امیرحسین خلجی^۴

^۱ کارشناس ارشد روانشناسی عمومی، دانشگاه پیام نور .

آموزگار آموزشگاه شهید مفتاح، اداره ناحیه ۶ استان اصفهان

آدرس پست الکترونیک: mrdorostkar1375@gmail.com

شماره تماس: ۰۹۰۳۹۵۰۹۳۰۴

^۲ کارشناسی ، آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان

کارشناس توسعه و پژوهش ناحیه ۶ اصفهان

آدرس پست الکترونیک: Shafiei0098@gmail.com

شماره تماس: ۰۹۱۳۸۱۳۶۱۴۶

^۳ دکتری روانشناسی تربیتی

رئیس گروه و تحقیق پژوهش استان اصفهان

آدرس پست الکترونیک: Nazarianma@yahoo.com

^۴ دانشجوی کارشناس ارشد برنامه ریزی درسی ، دانشگاه آزاد، واحد الکترونیک

آموزگار آموزشگاه مرحوم بیدرام، ناحیه شاهین شهر استان اصفهان

آدرس پست الکترونیک: khalaji03@gmail.com

شماره تماس: ۰۹۱۰۳۲۳۴۰۱۸

چکیده :

باتوجه به شیوع کرونا در سال ۲۰۱۹، نظام آموزشی مدارس جهان و همچنین کشور ایران دچار دگرگونی و تحول گردید. این امر موجب گسلی در عملکرد تحصیلی دانش آموزان شده است. لذا هدف پژوهش حاضر واکاوی تجربه زیسته مشاوران مدارس شهر اصفهان، در زمینه پیشرفت تحصیلی دانش آموزان پسر مقطع متوسطه اول در دوران پسا کرونا می باشد. رویکرد این پژوهش کیفی و از نوع پدیدار شناختی توصیفی است. برای دستیابی به یافته‌ها روش پدیدار شناسی مورد استفاده قرار گرفت. مشارکت کنندگان پژوهش ۵۰ نفر از مشاوران مدارس پسرانه متوسطه اول شهر اصفهان می باشند که به روش نمونه گیری هدفمند انتخاب شده اند. در ادامه برای دستیابی به یافته‌های پژوهشی، از مصاحبه نیمه ساختار یافته استفاده شد. در ابتدا ۴۴ نفر از مشاوران هم نظر بر افت تحصیلی دانش آموزان بوده اند. بر اساس سوال دوم پژوهش ۲۶ دلیل برای افت تحصیلی دانش آموزان در سه بخش فردی، خانوادگی و مدرسه کد گذاری شدند. بر اساس سوال سوم پژوهش ۱۷ راهکار جهت بهبود افت تحصیلی دانش آموزان نیز در سه بخش فردی، خانوادگی و مدرسه کد گذاری شدند. با توجه به یافته‌های حاصله از پژوهش پیشنهادهای برای مشاوران، معلمان و مدیران مدارس جهت کاهش افت تحصیلی دانش آموزان ارائه گردید.

واژگان کلیدی: تجربه زیسته، مشاوران، پیشرفته تحصیلی، پسا کرونا

۱- مقدمه :

میزان موفقیتی که هر دانش آموز در امر تحصیل، می تواند کسب کند؛ یکی از مهم ترین دغدغه های هر نظام آموزشی است. عملکرد تحصیلی در هر جامعه نشان دهنده موفقیت نظام آموزشی در زمینه هدف یابی و توجه به رفع نیازهای فردی است؛ بنابراین نظام آموزشی را زمانی می توان کارآمد دانست که عملکرد تحصیلی فراگیران آن در دوره های مختلف دارای بیشترین و بالاترین رقم باشد. میزان موفقیتی که هر دانش آموز در امر تحصیل می تواند کسب کند یکی از مهمترین دغدغه های هر نظام آموزشی است. عملکرد تحصیلی در هر جامعه نشان دهنده موفقیت نظام آموزشی در زمینه هدف یابی و توجه به رفع نیازهای فردی است؛ بنابراین نظام آموزشی را زمانی می توان کارآمد دانست که عملکرد تحصیلی فراگیران آن در دوره های مختلف دارای بیشترین و بالاترین رقم باشد. عملکرد تحصیلی به توانایی آموخته شده یا اکتسابی فرد در موضوعات آموزشی اطلاق میشود که به وسیله آزمونهای فراگیری استاندارد شده یا آزمونهای معلم ساخته اندازه گیری می شود (موسوی نژاد، ۱۳۷۶).

در دسامبر سال ۲۰۱۹، دانشمندان یک ویروس جدید را شناسایی کردند که در سطح جهان در حال افزایش است. سازمان بهداشت جهانی (۲۰۲۰) شیوع بیماری کووید ۱۹ را اضطراب بهداشت عمومی با نگرانی بین المللی تعیین کرد. شیوع ویروس کرونا ضعف های سیستم ما را در ابعاد مختلف مالی، فنی و فرهنگی اثبات و تشدید کرد. وضعیت مربوط به بیماری همه گیر کووید ۱۹، باعث بسته شدن مدارس و دانشگاه ها در بسیاری از کشورها شد. در مبارزه با بیماری کرونا ویروس، برخی از کشورها آموزش از راه دور را جایگزین آموزش سنتی کردند. این شکل آموزش از راه دور با آموزش از راه دور مرسوم متفاوت است؛ کارشناسان از موارد زیر به عنوان تفاوت آنها نام می برند: الف) ناگهانی بودن آن؛ آموزش مجازی به دلیل نیاز غیر قابل پیش بینی در مدار بدون آمادگی قبلی به کار گرفته شد (رانگیوی و و سیماتی کومار، ۲۰۲۰). ب) تحمیلی بودن آن؛ در حالیکه آموزش از راه دور قبالاً احتمالاتی بود؛ در حال حاضر به عنوان یک ضرورت در مواجهه با کرونا ویروس اجرا می شود و استفاده از آموزش از راه دور به «مأموریت بحرانی» تبدیل شده است (کرناک، ۲۰۲۰). ج) بین المللی بودن آن؛ آموزش مجازی به عنوان مداخله غیر دارویی در سراسر جهان مورد استفاده قرار گرفت و یک واقعیت جهانی را شکل داد. د) شهرت آن؛ این امر به منافع مشترک در جوامع تبدیل شده است و بر حوزه عمومی حاکم است. ه) فراگیر شدن آن؛ تا قبل از پاندمی کرونا، آموزش مجازی بیشتر در دانشگاهها مورد استفاده قرار میگرفت؛ اما امروزه به علت پاندمی کرونا به مدارس رسیده و در کلیه مقاطع تحصیلی و مراکز آموزشی، از پیش دبستانی گرفته تا مقطع دکترا، به یک وسیله آموزشی تبدیل شده است. ی) اضطراب پزشکی؛ در حالیکه آموزش از راه دور اغلب به دلایلی مانند صعب العبور بودن مسیر و مناطق دورافتاده، معلولیت و جنگ مورد حمایت قرار می گرفت؛ اکنون از آن به عنوان ابزاری برای مقابله با یک بحران جهانی در حوزه سلامت جامعه، استفاده می شود (آل لیلی و همکاران، ۲۰۲۰). کرونا ویروس بر ابعاد گوناگونی در کشور عزیز ما، جمهوری اسلامی ایران، تأثیرات به سزایی بر جا گذاشت. یکی از ابعاد ذکر شده بعد آموزشی می باشد که با شیوع کووید ۱۹، تغییر و تحولات چشم گیری در آموزش مدارس شکل گرفت.

با توجه اتفاق مذکور، پژوهش های کثیری در ارتباط با تأثیرات کرونا بر آموزش توسط محققین و پژوهشگران انجام شده است. اردکانی، رضا پور میرصالح و اردکانی (۱۴۰۰) در پژوهش خود به بررسی مشکلات و چالش های آموزش مجازی در دوران شیوع ویروس کرونا در مقطع ابتدایی پرداختند. همچنین قراری، محمدی، قربانی (۱۳۹۹) در پژوهش خود به بررسی آسیب ها چالش های شیوع بیماری کرونا بر آموزش پرداختند. در پژوهشی دیگر قربانی نژاد (۱۳۹۹) در پژوهش خود با عنوان تأثیر کرونا بر افت تحصیلی دانش آموزان مدارس شهر رفسنجان، اذعان کرد که کرونا ویروس تأثیرات مشهودی بر سیستم ارزیابی و ارزشیابی، برگزاری کلاس، روند یاددهی یادگیری داشته است. با توجه به بررسی پژوهش های اخیر صورت گرفته و خلا پژوهش لازم تجربه زیسته مشاوران در زمینه پیشرفت تحصیلی دانش آموزان در دوران پسا کرونا و دگرگونی نظام آموزشی به دلیل شیوع کرونا مساله پژوهش حاضر واکاوی تجربه زیسته مشاوران مدارس شهر اصفهان در زمینه پیشرفت تحصیلی دانش آموزان پسر مقطع متوسطه اول در دوران پسا کرونا، می باشد.

سوالات پژوهش

سوال اول : با توجه به اطلاعات از وضعیت تحصیلی دانش آموزان مقطع متوسطه شهر اصفهان در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ در مقایسه با سال های تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۹، دانش آموزان پیشرفت تحصیلی داشته اند یا افت تحصیلی؟

سوال دوم پژوهش: دلیل افت تحصیلی دانش آموزان در دوران پسا کرونا شامل چه مواردی است؟

سوال سوم پژوهش: جهت برون رفت از مشکل پیش رو (افت تحصیلی دانش آموزان) چه راهکارهایی پیشنهاد می شود؟

۲- روش شناسی :

با توجه به اینکه هدف اصلی پژوهش، دستیابی به تجربه زیسته مشاوران مدرسه در زمینه پیشرفت تحصیلی دانش آموزان مقطع متوسطه اول در دوران پسا کرونا می باشد، رویکرد این پژوهش کیفی و از نوع پدیدار شناختی توصیفی است. پدیدار شناختی توصیفی، پژوهشی است که نه صرفاً بر شواهد تجربی متکی است و بر استدلال های منطقی، بلکه به ساختار تجربه توجه می کند و اصولی را سازماندهی می نماید (کلین و وستکوت، ۱۹۹۴؛ به نقل از امامی سیگارودی و همکاران، ۱۳۹۱). جامعه پژوهش حاضر، مشاوران مدارس پسرانه متوسطه اول شهر اصفهان می باشند و نمونه پژوهش از بین جامعه پژوهش به روش نمونه گیری هدفمند انتخاب گردیدند. از آن جایی که در سال های اخیر یکی از مشکلات آموزش و پرورش شهر اصفهان کمبود مشاور در مدارس می باشد و بعضی مشاوران شاغل در مدارس، به صورت حرفه ای مشاور نیستند و از سایر نیرو های آموزش و پرورش می باشند؛ روش نمونه گیری به صورت نمونه گیری هدفمند انتخاب شده است. حجم نمونه پژوهش حاضر شامل ۵۰ نفر از مشاوران مدارس می باشد که ۳۵ نفر از مشاوران ۱۵-۲۰ سال سابقه و ۱۵ نفر از مشاوران ۱۰-۱۵ سال سابقه دارند. بدین منظور برای واکاوی تجربه زیسته مشاوران مدارس شهر اصفهان در زمینه پیشرفت تحصیلی دانش آموزان پسر مقطع متوسطه اول در دوران پسا کرونا، از مصاحبه نیمه ساختار یافته استفاده شد. مصاحبه ها با روش نظام دار منسوب به استراس و کوربین (۲۰۰۸)، در سه مرحله کد گذاری باز، محوری و گزینشی تحلیل شد. به عبارت دیگر، بر اساس این رویکرد، تحلیل مصاحبه ها در چند سطح صورت گرفت. در مرحله کد گذاری باز متن مکتوب مصاحبه های معلمان و مشاوران به دقت از سوی پژوهشگر خوانده و به اجزای کوچکتری تقسیم شد. این اجزا در یک فرایند دائمی، مقایسه، مفهوم پردازی و مقوله بندی شدند. در کد گذاری محوری، مقوله هایی که در مرحله پیشین شناسایی شده بودند، نظم بیشتری یافته و با ترکیب جدیدی به یکدیگر مرتبط شدند. این فرایند به این شکل صورت پذیرفت که مقوله های کلی تر شناسایی شده و ارتباط آنها با هم روشن شد. در نهایت، یک کد گذاری گزینشی که در واقع روایتی از جمع بندی یافته های پژوهش هست، برای هر سوال مصاحبه مشخص شده است.

برای تأمین اعتبار یافته ها از معیار های چهار گانه منسوب به لینکالن و کوبا (۱۹۸۵) استفاده شد؛ آن ها در این رابطه، با عنوان قابلیت اعتماد از رعایت چهار معیار شامل: باور پذیری (اعتبار)، اطمینان پذیری، انتقال پذیری و تایید پذیری نام برده اند. در این پژوهش، برای دستیابی به اعتبار پژوهش، از تکنیک کنترل از سوی اعضا استفاده شد. مشارکت کنندگان در پژوهش، موجه ترین افراد برای تعیین قابلیت اعتماد هستند؛ که از طریق چک کردن توسط اعضا این امر اتفاق می افتد. به گونه ای که در این پژوهش، رونوشت مصاحبه و گزارشی از پرسش های مطرح شده و پاسخ های مشاوران در اختیار آنان قرار گرفت و سپس اصلاحاتی که آنان در متن مصاحبه انجام داده بودند، در نظر گرفته شد. رسیدن به قابلیت انتقال، با استفاده از تکنیک هایی مانند توصیف فریه از مجموعه داده های مطالعه شده در طول گردآوری داده ها، استفاده از رویه های ویژه کد گذاری و تحلیل نماد ها، نشانه ها و سایر موارد در مرحله تحلیل داده که به اطمینان از قابلیت انتقال کمک می کند (آندرس، ۲۰۰۳)، صورت گرفت. از این رو تلاش شد تا تمام جزئیات پژوهش از نمونه گیری تا فرایند گردآوری و تحلیل داده ها به طور کامل شرح داده شود. برای دستیابی به قابلیت اطمینان، از روش توصیف توسط همتابان استفاده شد. بدین منظور، یافته ها در مراحل مختلف در اختیار یک نفر از مطلعان آموزش عالی قرار گرفت. لازم به ذکر است که قابل تایید بودن، به عینیت نتایج مطالعه اشاره دارد و با همخوانی نظر دو فرد مشتقل راجع به دقت، ارتباط و معنی داده ها سنجیده می شود (محسن پور، ۱۳۹۰).

۳- بحث درباره یافته ها

سوال اول : با توجه به اطلاعات از وضعیت تحصیلی دانش آموزان در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ در مقایسه با سال های تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۹ به قبل شاهد پیشرفت تحصیلی دانش آموزان بوده اید یا افت تحصیلی دانش آموزان ؟

جدول ۱ (بررسی یافته ها بر اساس سوال اول پژوهش)

ردیف	تعداد شرکت کنندگان	دسته بندی بر اساس موافق بر پیشرفت یا افت تحصیلی تطبیقی پسا کرونا در مقایسه با پسا کرونا
------	--------------------	---

1. Strauss & Corbin
2. Lincoln & Guba

افت تحصیلی	۴۴	۱
پیشرفت تحصیلی	۶	۲

از بین ۵۰ نفر از مشاوران مدارس که در پژوهش حاضر شرکت داشتند، ۴۴ نفر از شرکت کنندگان یا به عبارتی ۸۸ درصد از مشاوران شرکت کننده در پژوهش در پاسخ به سوال اول پژوهش، هم نظر بر این بودند که دانش آموزان مدارس متوسطه اول شهر اصفهان در دوران پسا کرونا دچار افت تحصیلی چشم گیری شده اند. از بین این مشاوران ۴۱ نفر آمار تطبیقی پیشرفت تحصیلی دانش آموزان در عصر پسا کرونا و ما قبل کرونا را در اختیار پژوهشگران قرار داده که این نیز دال بر صحت پاسخ شرکت کنندگان می باشد. همچنین لازم به ذکر است از بین شرکت کنندگان پژوهش ۶ نفر از شرکت کنندگان بر این عقیده بودند که دانش آموزان نسبت به سال های قبل پیشرفت تحصیلی خفیفی داشته اند لازم به ذکر است که این دو مشاور به درخواست پژوهشگران مبنی بر در اختیار قرار دادن مستندات و ادله لازم و کافی جهت پیشرفت تحصیلی دانش آموزان امتناع داشتند و هیچ گونه مدارکی در اختیار پژوهشگران قرار ندادند. و از پاسخ گویی به سوالات بعدی پژوهش خود داری کردند

سوال دوم: دلیل افت تحصیلی دانش آموزان در درون پسا کرونا شامل چه مواردی است؟

جدول ۲ (دلایل پیشنهادی افت تحصیلی دانش آموزان در دوران پسا کرونا)

کد گذاری باز	کد گذاری محوری	کد گذاری گزینشی
-اعتماد به نفس دانش آموزان کاهش یافته است. -دانش آموزان به مهارت های مطالعه و آداب مطالعه آگاهی ندارند. -استرس دانش آموزان بعد از شیوع کرونا افزایش یافته است. -افسردگی دانش آموزان بعد از شیوع کرونا افزایش یافته است. -دانش آموزان نسبت آینده بی انگیزه شدند، لذا ساعات مطالعه آنها کاهش یافته است. -دانش آموزان زمان بسیاری زیادی پس از شیوع کرونا نسبت سال های قبل از شیوع کرونا به استفاده از فضای مجازی و رایانه اختصاص داده اند. -دانش آموزان از برنامه ریزی مناسب استفاده نمی کنند. -وضعیت سلامت دانش آموزان در دوران شیوع کرونا به خطر افتاده و این امر مانع پیشرفت تحصیلی دانش آموزان می شود. -مشکلات بینایی دانش آموزان از جمله ضعیف شدن چشم ها سبب خستگی در حین مطالعه شده و این امر ساعات مطالعه را کاهش می دهد. -میزان پرخاشگری نوجوانان بعد از شیوع کرونا افزایش یافته و این امر به نوعی سبب افت تحصیلی دانش آموزان شده است. -بهره هوشی دانش آموزان در مقایسه با سال های قبل افت کرده است. -حلقه دوستی و ارتباط همسالان بیش از ایام قبل از کرونا شکل گرفته است و این امر به نوعی دال بر افت تحصیلی دانش آموزان است. -ساعات خواب دانش آموزان کاهش پیدا کرده است که این امر ، موجب افت تحصیلی دانش آموزان می شود.	فردی	دلایل افت تحصیلی دانش آموزان

	خانوادگی	<p>-فوت یکی از اعضا خانواده یا از بستگان بر اثر کرونا طلاق پدر و مادر -کاهش درآمد خانواده ها عدم تامین بودجه لازم برا پیشرفت تحصیلی دانش آموز -روابط خانوادگی مخدوش شده است و آرامش از آن سلب شده است. اعتیاد در خانواده -انجام دادن تکالیف دانش آموز توسط اعضا خانواده -کاهش اقتدار خانواده ها در سبک فرزند پروری -مخدوش شدن نگرش خانواده به تحصیل -بیماری جسمی یا روانی والدین</p>
	مدرسه	<p>-تدریس ناکار آمد معلم در فضای مجازی -عدم تسلط معلم به فضای مجازی و تکنولوژی -عدم برنامه ریزی مدیران مدارس در برگزاری فضای ترکیبی از آموزش حضوری و مجازی -ارزیابی نادرست معلمان از دانش آموزان -ورود معلمان کم تجربه و نا کار آمد به بدنه آموزش و پرورش از جمله افراد استخدامی ماده ۲۸. - وجود مدیران نا کارآمد در مدارس</p>

در پاسخ به سوال دوم پژوهش ۴۴ نفر از شرکت کنندگان باقی مانده از سوال اول پژوهش شرکت داشتند. بر اساس مصاحبه های صورت گرفته با مشاوران ۲۶ دلیل برای افت تحصیلی دانش آموزان مشخص گردید که ۱۳ دلیل در بخش فردی، ۷ دلیل در بخش خانوادگی و ۶ دلیل در بخش مدرسه کد گذاری شدند. در بخش دلایل فردی ۴۰ نفر از مشاوران به افسردگی و استرس دانش آموزان، ۳۹ نفر از مشاوران به استفاده بیش از حد مجاز تلفن و رایانه و ۳۵ نفر به بی انگیزگی دانش آموزان نسبت به آینده اشاره داشته اند. بنابراین سه دلیل مذکور به ترتیب ذکر شده از دیدگاه مشاوران بیشترین تاثیر بر افت تحصیلی دانش آموزان در بخش فردی داشته اند. در بخش دلایل خانوادگی ۳۵ نفر از مشاوران به فوت یکی از اعضا یا وابستگی، ۳۳ نفر به مخدوش شدن روابط والدین و روابط خانوادگی و ۳۰ نفر به کاهش اقتدار خانواده ها در سبک فرزند پروری اشاره داشته اند. بدین ترتیب سه دلیل مذکور از دیدگاه مشاوران در بخش دلایل خانوادگی بیشترین تاثیر را در افت تحصیلی دانش آموزان دارد. در بخش دلایل آموزشی و مدرسه ۴۳ نفر به تدریس ناکار آمد معلم در فضای مجازی، ۳۹ نفر به ارزیابی نادرست معلمان از دانش آموزان و ۳۵ نفر به ورود معلمان کم تجربه و ناکار آمد به بدنه آموزش و پرورش اشاره داشته اند که بدین گونه سه دلیل مذکور از نگاه مشاوران بیشترین تاثیر را بر افت تحصیلی دانش آموزان داشته است.

سوال سوم پژوهش: جهت برون رفت از مشکل پیش رو (افت تحصیلی دانش آموزان) چه راهکارهایی پیشنهاد می شود؟

جدول ۳ (بررسی راهکارهای پیشنهادی مشاوران جهت کاهش افت تحصیلی دانش آموزان)

کد گذاری گزینشی	کد گذاری محوری	کد گذاری باز
راهکار هایی جهت کاهش افت تحصیلی دانش آموزان	فردی	<p>-درمان مشکلات روانی دانش آموزان -خواب کافی و مناسب -شرکت در کلاس های تقویتی در آموزشگاه های علمی آزاد -استفاده از کتاب های کمک آموزشی</p>
	خانوادگی	<p>-درمان حالت روحی اولیا دانش آموزان</p>

		<p>کمک رسانی به خانواده های کم درآمد در حیطه مخارج تحصیل دانش آموزان</p> <p>- کمک کردن والدین به فرزندان در حد امکان در باز آموزی محتوا تدریس شده در مدرسه.</p> <p>- عدم واگذاری مسولیت های سنگین در خانه به فرزندان</p> <p>- کاهش عوامل حواس پرتی فرزندان در حین مطالعه (مانند: کم کردن صدای تلویزیون و سایر رسانه هنگام مطالعه فرزندان)</p> <p>- اهدا هدیه از سمت اولیا به دانش آموز در صورت پیشرفت تحصیلی دانش آموز.</p> <p>- عدم استفاده از تنبیه فیزیکی در صورت افت تحصیلی فرزندان</p>
	مدرسه	<p>- کاهش تعداد افراد در کلاس درس</p> <p>- استفاده از اقتصاد ژتونی در تشویق دانش آموزان</p> <p>- برگزاری ماهانه جلسات آموزش خانواده</p> <p>- آموزش شیوه برنامه ریزی صحیح به دانش آموزان در مدرسه توسط مشاور مدرسه</p> <p>- آموزش آداب و مهارت های مطالعه به دانش آموزان.</p> <p>- تغییر در سبک مدیریتی مدارس</p> <p>- برگزاری کلاس های جبرانی و تقویتی در مدارس</p> <p>- ایجاد محیط مدرسه ای عاری از هر گونه تهدید</p>

براساس پاسخ های مشاوران شرکت کننده در پژوهش ۱۷ راهکار جهت بهبود عملکرد تحصیلی و افت تحصیلی دانش آموزان ارائه شد. از میان ۱۷ راهکار ۴ مورد در بخش فردی، ۶ مورد در بخش خانوادگی، ۷ مورد در بخش آموزشی و مدرسه کد گذاری شده اند. در بخش فردی ۴۲ نفر از مشاوران به شرکت در کلاس های تقویتی اشاره داشته اند. در بخش خانوادگی ۳۱ نفر کمک کردن والدین در حد توان به دانش آموزان و در بخش مدرسه، ۳۹ نفر به برگزاری کلاس های جبرانی و تقویتی در مدارس اشاره داشته اند.

۴- نتیجه گیری

با توجه به شیوع کرونا و تاثیرات آن در پسا کرونا عملکرد تحصیلی دانش آموزان به شدت مورد تاثیر قرار گرفت. لذا در پژوهش حاضر به واکاوی تجربه زیسته مشاوران مدارس شهر اصفهان در زمینه پیشرفت تحصیلی دانش آموزان پسر مقطع متوسطه اول در دوران پسا کرونا پرداخته شد. در بررسی سوال اول پژوهش توسط ۴۴ نفر مشاوران اذعان شد که دانش آموزان دچار افت تحصیلی شدیدی شده اند. در واقع ۸۸ درصد از مصاحبه شوندگان به افت تحصیلی دانش آموزان اشاره داشته اند. در پاسخ به سوال دوم پژوهش ۴۴ نفر از شرکت کنندگان حضور داشتند. بر اساس مصاحبه های صورت گرفته با مشاوران ۲۶ دلیل برای افت تحصیلی دانش آموزان مشخص گردید که ۱۳ دلیل در بخش فردی، ۷ دلیل در بخش خانوادگی و ۶ دلیل در بخش مدرسه کد گذاری شدند. با توجه به دلایل پیشنهادی مشاوران در سه بخش، بخش فردی از دیدگاه مشاوران، شامل دلایل بیشتری نسبت به دو بخش دیگر بوده است. در بخش دلایل فردی ۴۰ نفر از مشاوران به افسردگی و استرس دانش آموزان، ۳۹ نفر از مشاوران به استفاده بیش از حد مجاز تلفن و رایانه و ۳۵ نفر به انگیزگی دانش آموزان نسبت به آینده اشاره داشته اند. بنابراین تاثیرات کرونا بر روی فرد که موجب افت تحصیلی دانش آموزان شده است؛ از دیدگاه مشاوران بیشترین تاثیر را داشته است. در بخش دلایل خانوادگی ۳۵ نفر از مشاوران به فوت یکی از اعضا

یا وابستگان، ۳۳ نفر به مخدوش شدن روابط والدین و روابط خانوادگی و ۳۰ نفر به کاهش اقتدار خانواده ها در سبک فرزند پروری اشاره داشته اند. بدین تربیت سه دلیل مذکور از دیدگاه مشاوران در بخش دلایل خانوادگی بیشترین تاثیر را در افت تحصیلی دانش آموزان دارد. در بخش دلایل آموزشی و مدرسه ۴۳ نفر به تدریس نا کار آمد معلم در فضای مجازی، ۳۹ نفر به ارزیابی نادرست معلمان از دانش آموزان و ۳۵ نفر به ورود معلمان کم تجربه و نا کار آمد به بدنه آموزش و پرورش اشاره داشته اند که بدین گونه سه دلیل مذکور از نگاه مشاوران بیشترین تاثیر را بر افت تحصیلی دانش آموزان داشته است. بدین ترتیب بر اساس شمارش دلایل پیشنهادی مشاورین دلایل فردی و دلایل مدرسه به ترتیب بیشترین و کمترین تاثیر را در افت تحصیلی دانش آموزان داشته اند. در سوال سوم پژوهش راهکار هایی جهت برون رفت از وضعیت موجود دانش آموزان توسط مشاوران تبیین شد. ۱۷ راهکار در سه بخش فردی، خانوادگی و مدرسه کد گذاری شد. از میان ۱۷ راهکار ۴ مورد در بخش فردی، ۶ مورد در بخش خانوادگی، ۷ مورد در بخش آموزشی و مدرسه کد گذاری شده اند. در این پژوهش با توجه به پاسخ های مشاوران مدارس متوسطه اول راهکار هایی جهت بهبود وضعیت تحصیلی دانش آموزان در دوران پسا کرونا ارائه گردید که یافته های پژوهش در پیشبرد اهداف آموزشی در مدارس برای مدیران، معلمان، مشاوران و اولیا نتیجه بخش خواهد بود. در پژوهش حاضر چنانچه شرکت کنندگان پژوهش، مشاوران بوده اند لذا این امکان وجود دارد که در برابر مدرسه و کاستی های مدرسه تعصب داشته باشند و در مصاحبه صداقت لازم را در برابر دلایل افت تحصیلی در ارتباط با مدرسه را نداشته باشند لذا در پژوهش های آینده که صورت می گیرد؛ پیشنهاد می گردد پژوهشگران علاوه بر مصاحبه از سوی مشاوران تجربه زیسته والدین در زمینه پیشرفت تحصیلی دانش آموزان را نیز مورد بررسی قرار دهند. سپس نتایج و یافته های حاصله از دو مصاحبه در تطبیق قرار دهند.

پیشنهادات:

- همچنین با توجه به یافته ها پژوهش پیشنهادات ذیل ارائه می گردد:
- تشکیل جلسات پی در پی آموزش خانواده در مدارس به صورت ماهانه
- برگزاری کلاس های جبرانی با کیفیت شایسته در مدارس جهت رساندن وضعیت دانش آموزان به وضعیت مطلوب
- برگزاری جلسات مشاوره تحصیلی متعدد و ثمر بخش برای دانش آموزان در طول سال تحصیلی
- برگزاری جلسات قطبی مدارس متوسطه اول و هم اندیشی جهت استفاده مدیران از تجارب سایر مدیران مدارس

منابع:

- قراری، محمد؛ محمدی، رضا و قربانی، محمود. (۱۳۹۹). بررسی آسیب ها و چالش های شیوع بیماری کرونا بر آموزش. مجله تخصصی اپیدمیولوژی ایران، ۱۶(۵)، ۳۷-۲۹.
- مارشال، کاترین؛ راسمن، گرچن. (۱۳۷۷). روش تحقیق کیفی، ترجمه علی پارسائیان و سید محمد اعرابی، تهران: دفتر پژوهش های فرهنگی.
- مصیبی اردکانی، ملیحه؛ رضا پورمیرصالح، یاسر و بهجتی اردکانی، فاطمه. (۱۴۰۰) مشکلات و چالش های آموزش مجازی در دوران شیوع ویروس کرونا در مقطع ابتدایی، نشریه آموزش پژوهی، ۷(۲۷)، ۶۵-۷۹.
- موسوی نژاد، عبدالمجید (۱۳۷۶). بررسی رابطه باورهای انگیزشی و راهبردهای یادگیری خود نظم داده شده با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان سال سوم راهنمایی. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه تهران.

- Al Lily, A. E., Ismail, A. F., Abunasser, F. M., & Alqahtani, R. H. A. (2020). Distance education as a response to pandemics: Coronavirus and Arab culture. *Technology in society*, 63, 101317.
- Rangiwai, B., & Simati-Kumar, B. (2020). A plan for online teaching and learning for the Master of Applied Indigenous Knowledge (MAIK) programme in Māngere: Responding to COVID-19. *Te Kaharoa*, 15(1), 1-14.
- World Health Organization. (2020). Q&A on coronaviruses. Retrieved from: <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/coronavirus-diseaseanswers?query=What+is+COVID1993F>.

اولین کنفرانس ملی

تازه های روانشناسی تکاملی و تربیتی

The first conference on **developmental and educational psychology**

CIVILICA